

Lezing geschiedenis scheepswerf

Leiden * In samenwerking met het Leiderdorps Museum houdt de Historische Vereniging Oud Leiden woensdag 21 oktober een lezing over de geschiedenis van Scheepswerf Boot. Van 1877 tot 1979 was de scheepswerf gevestigd in Leiderdorp en daarmee onderdeel van de bloeiende scheepsbouw. In de hoogtijdagen was het bedrijf een van de grootste werkgevers van

het dorp met meer dan 250 werknemers. In ruim honderd jaar bouwde Boot ongeveer 1500 schepen. In het begin waren dit vooral schepen voor het regionale vervoer van groente en fruit, later voor opdrachtgevers uit Scheveningen, Katwijk en Canada. Het personeelsbeleid, de arbeidsomstandigheden en de verhoudingen met de eigenaren weerspiegelen de ontwikkeling van Nederland van

een agrarische naar een industriële economie. In de lezing wordt bovendien aandacht geschonken aan de familie Boot. Deze familie was namelijk omvangrijker dan alleen de eigenaren van de scheepswerf. Bestuurslid van het museum Bob Reidsman houdt de lezing om 20.00 uur in Het Gebouw aan het Arubapad 2 in Leiden-Noord.

Scheepswerf. FOTO LEIDSCH DAGBLAD

Inschrijvingen voor open dag universiteit

5800

potentiële studenten

Met of zonder ouders komen de potentiële studenten naar de open dag van de Universiteit Leiden op zaterdag 17 oktober. Zij kunnen hier 120 presentaties en 56 informatiepunten bezoeken op zeven locaties.

Top in onderzoek naar Duchenne

Leiden * Expertscape, een organisatie die zich bezighoudt met de vraag waar patiënten het beste terecht kunnen voor een second opinion, heeft de Leidse hoogleraar Annetiek Aartsma-Rus van het LUMC uitgeroepen tot de meest invloedrijke Duchennewetenschapper ter wereld. Het LUMC doet veel onderzoek naar deze spierziekte en scoort ook hoog bij Expertscape.

Boekpresentatie Nestorkroniek

Leiden * Het eerste exemplaar van de 'Nestorkroniek: de oudste geschiedenis van het Kievse rijk' van Hans Thuis wordt op donderdag 29 oktober gepresenteerd in Boekhandel van Stockum aan de Breestraat. Thuis vertaalde de kroniek uit de twaalfde eeuw, die een beeld schetst van de geschiedenis, cultuur en samenleving in het rijk. De presentatie begint om 19.00 uur.

Leidse wetenschap

Leidse wetenschap

De lugubroloog

Het karakter van seriemoordenaar Hannibal Lecter met het uiterlijk van moeder Theresa: zo zou ik één van mijn beste vriendinnen beschrijven. Psychopathie is meestal niet een kwaliteit die wordt gewenst in een geneeskundestudent, maar ze heeft het inmiddels tot de coschappen geschopt en doorloopt deze met verve. Elke beoordeling die ze ontvangt, beschrijft haar met termen als 'kordaat', 'efficiënt' en 'fel' (volgens mij gewoon eufemismen voor 'gemeen'). Elke ochtend krijg ik van haar via de chatfunctie op Facebook een lijstje met bizarre, liefst gruwelijke, nieuwsartikelen. De man die tot tweemaal toe zijn vrouw om zeep heeft geholpen op hun twaalfjarige huwelijksjubileum, de 11-jarige die een speekameraad doodschoot wegens een conflict over puppy's en de vermeende duistere activiteiten van een Nijmeegse kinderarts moet ik tijdens het ontbijt tot me nemen. Ook Chinezen die door een roltrap worden verminkt of vermoord (een recente epidemie, blijkbaar) is een persoonlijke hobby van haar. Meestal krijg ik deze verhalen met schokkerig beeldmateriaal dat we dan uitgebreid moeten analyseren. Onlangs heeft mijn vriendin haar gedachten op de toekomst gericht. Ik wil al jaren neuroloog worden, onze andere vriendin is verliefd op het specialisme Maag-Darm-Lever, maar zij twijfelt nog over het vakgebied dat haar talenten mag ontvangen. Anesthesiologie was tijdelijk een optie („Iedereen die ik vervelend vind, gaat gewoon

lekker onder narcose"), net als cardiologie („Daar werken alleen maar eikels. Dat is wel wat voor mij"). Zelf denk ik dat er een nieuw specialisme voor haar moet worden gemaakt. Een arts die speciaal wordt ingezet als een casus bijzonder gruwelijk is, als normale dokters huiverend de kamer verlaten, als gewone stervelingen flauwvallen bij de aanblik. Dan roept men ... de lugubroloog. Zodra ik dit idee uitspreek, beginnen haar ogen te glimmen. „Weet je nog die foto's van die vrouw bij Oogheelkunde? Van die tumor die haar halve gezicht had opgevreten? Zou ik daar dan heen mogen, als lugubroloog? Of zouden ze me kunnen invliegen met een helikopter als er ergens lichaamsdelen opgeraapt moeten worden?" Als ik beaam dat dit exact binnen de taakbeschrijving van de lugubroloog valt, komt er een gelukzalige uitdrukking op haar gezicht. Tegen eenieder die de toetreding van mijn vriendin tot de Nederlandse gezondheidszorg met afrijzen tegemoet ziet, zeg ik: maakt u zich geen zorgen. Zachte heelmesters maken stinkende wonden. De lugubroloog is kordaat, efficiënt en fel genoeg om dat niet te laten gebeuren.

Jong geleerd

Maaike van der Plas loopt het eerste jaar van haar coschappen. De afgelopen vier jaar studeerde ze naast geneeskunde klassieke talen, waarin ze haar master haalde. Maaike komt oorspronkelijk uit Katwijk, is verslaafd aan lezen en kijkt graag door haar telescoop.

Cultureel wetenschapper Eliza Steinbock bij een van de bekendste posters over het thema transgender.

FOTO HIELCO KUIPERS

Steinbock wil met haar onderzoek de mindset van mensen veranderen

Een eind aan de stigmatisering

Bianca Prinse
b.prinse@hollandmediacombinatie.nl

Leiden * Hoewel de positie van transgender mensen in de samenleving is verbeterd, is er nog steeds sprake van stigmatisering. „Ik hoop die met mijn onderzoek in beeld te kunnen brengen en duidelijk te maken dat stigmatisering niet alleen een probleem is voor transgender mensen", aldus cultureel wetenschapper Eliza Steinbock. De Amerikaanse is verbonden aan de Faculteit van Geesteswetenschappen en kan haar onderzoek verrichten dankzij het 'Leiden University Centre for the Arts in Society' en het NWO. Steinbock legt uit dat de term 'transgenders' beledigend kan zijn en het daarom liever heeft over transgender mensen. „In de media worden vaak nog kwetsende termen gebruikt." Als onderdeel van het onderzoek wil ze daarom internationale 'trans media watch'

ontwikkelen om het gebruik onjuiste terminologie en afbeeldingen te voorkomen. Haar onderzoek naar 'genderdysphorie', zoals de medische term luidt voor mensen die zich niet met hun lichaam kunnen identificeren, draait om de vraag hoe beeldmateriaal de kennis over lichamen kan beïnvloeden. „Daarom loop ik bijvoorbeeld vier weken mee met kunstenaars die zich specialiseren in de weergave van stigmatisering in kunst. Zij kunnen mij het beste vertellen hoe ze de mindset van mensen kunnen veranderen." Ze bestudeert ook beeldmateriaal uit het dagelijks leven. „Er zijn bijvoorbeeld kunstenaars in Zuid-Afrika die buttons maken voor kunstwerken op worden gedrukt om meer aandacht te vragen voor het onderwerp."

Discriminatie

Steinbock wil met haar onderzoek duidelijk maken dat een stigma een probleem is van diegene die stigmatiseert. „Niet van mensen die volgens hen afwijken van de norm." Ze

benadrukt dat transgenderonderzoek hierin een belangrijke rol speelt. „Het in hokjes plaatsen, is niet alleen een probleem van deze groep. Kunstenaars vinden daarom niet alleen transgenderdiscriminatie, maar alle soorten van discriminatie erg boeiend." Hoewel er meer aandacht voor genderdysphorie in de media is, vindt Steinbock wel dat er vaak een verkeerd beeld van wordt geschetst. „Vaak komt het erop neer dat een operatie de problemen moet oplossen." Eerst kwamen transgender mensen in de media, die net als de artsen een geslachtsoperatie bleeften. Als zij het niet met de artsen eens waren, werd hun een behandeling geweigerd. De mensen met het echte verhaal komen nu vaker aan het woord, maar Steinbock legt uit dat het gevaar bestaat dat media daar een spektakel van maken. „Neem als voorbeeld de tv-show met Caitlyn Jenner. Ze is opeens populair en kan zonder zorgen als vrouw door het leven. De meeste transgender mensen hebben minder geluk." In dat opzicht is

er weinig veranderd sinds de jaren '50. „Mensen vinden de wetenschap achter het probleem nog steeds interessanter dan de mensen zelf."

Afwijking

Dat is misschien ook wel het probleem rondom het transgender zijn. „De wetenschap zoekt naar een oorzaak omdat genderdysphorie wordt gezien als een afwijking." Daarom houdt Transgender Europe op zaterdag 24 oktober de 'International Day of Action for Trans Depathologization'. Hiermee wil de organisatie aandacht vragen voor het feit dat transgender zijn geen ziekte is. „Er wordt wel veel actie gevoerd op hoog niveau, maar het is niet genoeg", zegt Steinbock. „Dit blijkt onder meer uit het feit dat de Poolse president een paar dagen geleden een veto heeft uitgesproken tegen een wet die het makkelijker moet maken voor transgender mensen om hun naam en geslacht te veranderen. We zijn onderweg, maar we zijn er nog lang niet."

'Duurzame technieken vaak heel schadelijk'

Wilfred Simons
w.simons@hollandmediacombinatie.nl

Leiden * Veel technieken die duurzame energie moeten opleveren, blijken vaak schadelijker voor natuur en milieu dan conventionele technieken. Voor de productie van biodiesel die gemaakt is van palmolie, worden op dit moment in Sumatra grote stukken oerwoud platgebrand. Het is zo ongerijmd, dat chemicus Ramon Bril (24) in het café van de Hortus botanicus in Leiden er bijna om moet lachen. „Dan kun je nog beter op conventionele diesel rijden!" Biodiesel is niet de enige 'niet duurzame duurzame' techniek om energie op te wekken. De winning van neodymium voor de magneten van windmolens is zeer milieuvervuilend. Windmolenparken op de Noordzee verwoesten het bodemleven en zijn gehaktmolens voor vogels. Ook het ecologische voordeel van zonnepanelen is, gemeten over hun levensduur, amper beter dan van fossiele brandstof.

Kernsplitsing

Bril, die net aan de Universiteit Leiden is afgestudeerd in het vak Life Science and Technology, wil dat de overheid en het bedrijfsleven meer werk maken van écht duurzame oplossingen, zoals hij die ziet. Hij gelooft in een nieuwe vorm van kernsplitsing met behulp van thorium, de Liquid Fluoride Thoriumreactor. Weliswaar produceert deze energiecentrale ook kernafval, maar verhoudingsgewijs weinig en de straling verdwijnt binnen 300 jaar. Dat is veel sneller dan de 10.000 jaar halftijd van kernafval uit conventionele reactoren. Bril beweert zelfs dat het eindproduct na opwerking niet-radioactief lood is. Een ander belangrijk voordeel is dat de thoriumreactor niet onder druk staat en dus niet kan exploderen. Nóg beter zou het volgens de Leidse milieuactivist zijn om eindelijk eens serieus werk te maken van kernfusie. „Prototypes van centrales in Zuid-Korea en Frankrijk

hebben laten zien dat het kan, maar er zijn onvoldoende fondsen voor de ontwikkeling. De investeerders hebben er geen belangstelling voor. Ze steken hun geld liever in zonne- en windenergie, waarmee op korte termijn geld te verdienen valt." Hij moet weer lachen. „Het is, alsof we de planten in de tuin water geven terwijl het huis in brand staat. Dat doen wij nu." Met zijn pleidooi voor kernenergie, zij het in een nieuwe, minder gevaarlijke vorm, loopt Bril wel het risico om spreekbuis te worden van de industrie die hij zo verfoeit. Het liefst zou hij de fondsen voor een Liquid Fluoride Thoriumreactor dan ook via crowdfunding willen ophalen, om zich niet met het 'neoliberale kapitalisme' te hoeven inlaten. Maar als dat niet lukt en hij moet samenwerken met multinationals die kernreactoren maken, zou hij dat toch doen. „Als het milieu en de natuur daarmee gered worden, dan wel."

Jeugdgraad

Ramon Bril doet mee aan een wedstrijd van de Nationale Jeugdgraad in een poging om VN Jongerenverteenwoordiger Duurzame Ontwikkeling te worden. In die hoedanigheid kan hij in december tijdens de klimaatop in Parijs pleiten voor zijn oplossing voor de energiecrisis. Om die positie moet hij strijd voeren met zijn tegenstrever Max van Deursen en hij moet zoveel mogelijk publiciteit maken voor zijn oplossing voor het energieprobleem en stemmen vergaren. Op vrijdag 23 oktober wordt in Pakhuis De Zwijger in Amsterdam bekend gemaakt of Bril de plek heeft kunnen binnenslepen. Hij heeft dubbele gevoelens bij deze gang van zaken. „Het is mooi dat ik aandacht kan vragen voor werkelijk duurzame oplossingen voor het energieprobleem. Tegelijkertijd is het een populariteitswedstrijd. Mijn gezicht is belangrijker dan mijn verhaal, dat vind ik jammer, maar het gaat kennelijk hand in hand."

www.facebook.com/ramonrichting
www.jongerenverteenwoordigers.nl

Ramon Bril. „Mijn gezicht is belangrijker dan mijn verhaal." FOTO HIELCO KUIPERS

Leidse taalonderzoekers stappen over op 'open access'

Leiden * De taalonderzoekers van zes Nederlandse universiteiten richten LingOA op, een open access-platform voor 'betaalbare en vrij toegankelijke wetenschappelijke publicaties'. Ook de taalonderzoekers van de Universiteit Leiden doen aan LingOA mee. Redacties van vijf tijdschriften in de linguïstiek vertrekken bij hun uitgever, waaronder Elsevier, en

stappen over op open access. Helemaal gratis wordt toegang tot hun onderzoek niet, maar de deelnemende universiteiten garanderen 'zeer geringe kosten'. In het nieuwe publicatiemodel behouden de auteurs hun auteursrechten en zijn de redacteraden eigenaar van hun tijdschriften. De NWO subsidieert LingOA met 80.000 euro.